Inficiuntur, non mundantur ſceleroſi, qui communicare non deſinunt.

8. Pars. b Inf. *diſt.* 4. *qui in maternis.* §. *qui ſceleratè.* c *Jer.* 11. d 1. *Cor.* 11.

QUi ſceleratè b vivunt in Eccleſia, & communicare non deſinunt, putantes ſe tali communione mundari, diſcant nil ad emundationem ſibi proficere, dicente Propheta c: *Quid eſt, quòd dilectus meus fecit in domo mea ſcelera multa? Numquid carnes ſanctæ auferent à te malitias tuas?* & Apoſtolus d: *Probet*, inquit, *ſeipſum homo, & ſic de pane illo edat, & de calice bibat.*

XXV. *Item* ex octava Synodo, Baſilius Epiſcopus dixit e. [imò ex B. Baſilii Regul. Breviorib. *c.* 172. c. an. 362. *in Ponto.*]

e Ex Baſilii Regulis brevioribus, *c.* 172.

Damnationem, non ſalutem acquirunt, qui indignè Sacramentis Chriſti communicant.

f 1. *Cor.* 11. g *Luc.* 22. h *Philip.* 2. i *Rom.* 8.

TImorem docet nos Apoſtolus dicens f: *Qui manducat, & bibit indignè, judicium ſibi manducat, & bibit.* Fidem verò edocet nos ſermo Domini dicens g: *Hoc eſt corpus meum, quod pro vobis dabitur. Hoc facite in meam commemorationem.* & infrà. §. 1. Et Apoſtolus de unigenito Dei Filio h: *humiliavit ſemetipſum factus obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis.* Cùm ergo anima fidem habet his dictis, & conſiderat magnificentiam gloriæ ipſius, & admiratur nimietatem humilitatis, quomodo tantus, ac talis obediens fuit Patri uſque ad mortem pro noſtra vita; puto, quia provocari poſſit ad affectum, & dilectionem ipſius, & Dei Patris, qui unico Filio i non pepercit: ſed pro nobis omnibus tradidit illum. *& infrà.*

§. 2. Talem ergo affectum, & fidem præparare debet in animo ſuo is, qui panem, & calicem Domini percipit.

¶ Corr. Rom.] Hoc Baſilii caput eſt ex verſione Ruffini *c.* 70. quibuſdam tamen omiſſis. Ex hac autem citatione, quam nunc affert Gratianus, & aliis ejuſdem locis, ut alibi dictum eſt, videtur poſſe colligi Regulas illas beati Baſilii poſt Octavam Synodum in codice, quo Gratianus uſus eſt, fuiſſe collocatas.

XXVI. *Item* Augustinus lib. Quæſtionum Numerorum, *quæſt.* 30. [forte c. an. 410. *in Africa.*]

Non à quo, ſed ante quem offeratur, conſiderandum eſt.

k *Num.* 16. *Omittuntur aliquot verba.* l ſemina. *orig.*

ET dixit Dominus k ad Moyſem, & ad Eleazarum filium Aaron Sacerdotem: Tollite thuribula ærea è medio exuſtorum: & ignem alienum hunc ſeminate l ibi: quia ſanctificaverunt thuribula peccatorum horum in animabus ſuis α: & fac ea laminas ductiles, circumpoſitionem altari; quoniam oblata ſunt ante Dominum, & ſanctificata ſunt, & facta ſunt in ſignum filiis Iſraël.] Sed notandum novo modo dicta ſanctificata pœnâ eorum, à quibus peccatum hoc fuerat perpetratum: quia per eos exemplum datum eſt ceteris, quo timerent. Circumpoſitionem autem altari cur ex eis fieri voluit, addidit, dicens: [quoniam oblata ſunt ante Dominum, & ſanctificata facta ſunt in ſignum filiis Iſraël.] Non ergo in eis reprobari voluit, quòd à talibus oblata ſunt: ſed hoc potiùs attendi, ante quem oblata ſint, id eſt, quia ante Dominum: ut plùs in eis valeret nomen Domini, ante quem oblata ſunt, quàm peſſimum meritum eorum, à quibus oblata ſunt.

¶ Corr. Rom. α *In animabus ſuis.*] Apud Beatum Auguſtinum legitur, *in manibus ſuis:* ſed apud ſeptuaginta, quos ille ſequi ſolet, eſt ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν.

XXVII. *Item* ex Decreto Papæ Pii. [imò Theodor. c. an. 680. *in Anglia.*]

Pœnitentia ejus, cujus negligentiâ de Chriſti ſanguine aliquid ſtillat.

9. Pars. m Polyc. *l.* 3. *tit.* 16. Burch. *l.* 5. *c.* 47. Ivo, *p.* 2. *c.* 56. Pann. *l.* 1. *c.* 156. n *al.* calice.

SI per negligentiam m aliquid de ſanguine n Domini ſtillaverit in terram; linguâ lambetur 11, & tabula radetur. Si non fuerit tabula; ut non conculcetur, locus corradetur, & igne conſumetur, & cinis intra altare recondetur; & Sacerdos quadraginta diebus pœniteat. Si ſuper altare ſtillaverit calix; ſorbeat Miniſter ſtillam, & tribus diebus pœniteat. Si ſuper linteum altaris, & ad aliud ſtilla pervenerit: quatuor diebus pœniteat. Si uſque ad tertium, novem diebus pœniteat. Si uſque ad quartum, viginti diebus pœniteat, & linteamina, quæ tetigerit ſtilla, tribus vicibus Miniſter abluat, calice ſuppoſito: & aqua ablutionis ſumatur, & juxta altare recondatur.

¶ Pith. 11 *Linguâ lambetur.*] Burch. *linguabitur.*

XXVIII. *Item* ex Pœnitentiali Bedæ Presbyteri, *c. de Ebrietate.* [c. an. 720. *in Anglia.*]

Quæ pœnitentia ſit imponenda ei, qui Sacramentum evomit.

o Burch. *l.* 5. *c.* 46. Ivo, *p.* 2. *c.* 55. Pann. *l.* 1. *c.* 155. p *al.* cx.

SI per ebrietatem o, vel voracitatem Euchariſtiam evomuerit, quadraginta diebus pœniteat, ſi Laicus eſt: Clerici, vel Monachi, ſeu Diaconi, & Presbyteri ſeptuaginta diebus pœniteant: Epiſcopi xc p. Si pro infirmitatis cauſa evomuerint, ſeptem diebus pœniteant.

¶ Corr. Rom.] Apud Bedam, & Collectores nonnihil varietatis eſt, potiſſimùm in dierum numero, qui apud Bedam omnino diſtinctior eſt.

XXIX. *Item* ex Concilio Remensi, *c.* 2. [forte an. 879. *in Gallia.*]

Sacerdotes non niſi per ſe Divina Sacramenta miniſtrent.

10. Pars. q Burch. *l.* 5. *c.* 30. Ivo, *p.* 2. *c.* 39. Pann. *l.* 1. *c.* 154.

PErvenit q ad notitiam noſtram, quòd quidam Presbyteri in tantùm parvipendant Divina myſteria, ut Laico, vel feminæ ſacrum corpus Domini tradant ad deferendum infirmis: & quibus prohibetur, ne ſacrarium ingrediantur, nec ad altare appropinquent; illis ſancta Sanctorum committuntur. Quod quàm ſit horribile, quámque deteſtabile, omnium religioſorum animadvertit prudentia. Igitur interdicit per omnia Synodus, ne talis temeraria præſumptio ulteriùs fiat: ſed omnimodis Presbyter per ſemetipſum infirmum communicet. Quòd ſi aliter fecerit, gradûs ſui periculo ſubjacebit.

XXX. *Item* Clemens Papa. [imò Eugenius II. in Synodo Rom. *c.* 33. an. 826. *Romæ.*]

Quando celebratur Miſſa, Presbyterium Laicus ingredi non præſumat.

11. Pars. r Concor. VI. Syn. *c.* 69. Turonicum II. *c.* 4. Extrà *de vita, & hon. Cleric.* *c.* 1. Anſel. *l.* 5. *c.* 78. f *al.* exerceri. *al.* celebrari.

SAcerdotum r, aliorúmque Clericorum Eccleſiis ſervientium honores à Laicorum loco diſcretè apparere convenit. Quamobrem nulli Laicorum liceat in eo loco, ubi Sacerdotes, & reliqui Clerici conſiſtunt (quod *Presbyterium* nuncupatur) quando Miſſa celebratur, conſiſtere, ut liberè, ac honorificè poſſint ſacra officia exercere f.

¶ Corr. Rom.] Extat Caput hoc in Synodo Eugenii II. (ex qua etiam citat Anſelmus) itémque in Synodo Leonis IV. *c.* 33. & *in* 7. *lib.* Capit. *c.* 278.

XXXI. *Item* ex Concilio Gerundensi, *c.* 1. [an. 517. *in Hiſpania.*]

Sicut in metropolitana Eccleſia, ita ubique Miſſarum ſolennia celebrentur.

12. Pars. t Sup. *diſt* 12. *c.* 13. Burch. *l.* 3. *c.* 66. Ivo, *p.* 3. *c.* 68. u *al.* pſallendo, vel miniſtrando.

INſtitutio t Miſſarum, ſicut in Metropolitana Eccleſia agitur, ita in Dei nomine in omnibus provinciis α tam ipſius Miſſæ ordo, quàm pſallendi, vel miniſtrandi u conſuetudo ſervetur.

¶ Corr. Rom. α *Omnibus provinciis.*] In Concilio ipſo legitur, *in Tarraconenſi provincia:* apud Burch. verò & Ivonem, *in omnibus comprovincialibus Eccleſiis.*

XXXII. *Item* Augustinus in lib. x. de civitate Dei, *c.* 5. [c. an. 413. *in Africa.*]

Quid Sacrificium, quid Sacramentum.

13. Pars. x *Sent.* 4. *diſt.* 1. & 8. Lanfrancus contra Berengarium. Algerus, *l.* 1. *c.* 4. Ivo, *p.* 2. *c.* 8. Pann. *l.* 1. *c.* 130. y *Epiſt.* 166.

SAcrificium x α viſibile, inviſibile eſt Sacramentum, id eſt, ſacrum ſignum. *Item alibi* y. §. 1. Sacramentum β eſt inviſibilis gratiæ viſibilis forma.

¶ Corr. Rom. α *Sacrificium.*] In originali, & apud Lanfrancum, & Ivonem eſt, *Sacrificium ergo viſibile inviſibilis ſacrificii ſacramentum, id eſt, ſacrum ſignum eſt,* ſed ob Gloſſam non eſt mutatum.

β *Sacramentum.*] In libro de catechizandis Rudibus, *c.* 26. hæc leguntur: *De Sacramento ſanè, quod accepit, cùm ei benè commendatum fuerit, ſignacula quidem rerum Divinarum eſſe viſibilia, ſed res ipſas inviſibiles in eis honorari.* In Epiſtola autem 166. hæc. *Si autem malus eſt, operatur per illum Deus viſibilem Sacramenti formam: ipſe autem donat inviſibilem gratiam.* Ex quibus locis videtur colligi potuiſſe vulgata iſta Sacramenti definitio.

XXXIII. Idem in lib. 2. de Doctrina Chriſtiana, *c.* 1. [c. an. 426. *ibid.*]

Quid ſit Signum.

z Lanfr. *ibid.* Algerus, *l.* 1. *c.* 4. Ivo, *p.* 2. *c.* 8. Pann. *l.* 1. *c.* 131. a *al.* cogitationem.

SIgnum eſt z res præter ſpeciem, quam ingerit ſenſibus, aliud aliquid faciens ex ſe in cognitionem a venire.

XXXIV. *Item* Gregorius Papa in homilia Paſchali ait. [imò Lanfrancus, *ibid.* an. 1059. *in Anglia.*]

Poſt conſecrationem non ſubſtantia, ſed ſpecies remanet.

b Lanfr. *ibid.* Guitmundus *l.* 2. Ivo, *p.* 2. *c.* 9. Pann. *l.* 1. *c.* 132. c In Sab. 4. temp. Septemb. d *al.* quæ. e *Joan.* 14.

SPecies b, & ſimilitudo illarum rerum vocabula ſunt, quæ antè fuerunt, ſcilicet panis & vini. Unde in fine cujuſdam Miſſæ oratur, & dicitur c: [Perficiant in nobis, quæſumus Domine, tua Sacramenta quod continent: ut quod d nunc ſpecie gerimus, rerum veritate capiamus.] Poſtulat quippe Sacerdos, ut corpus Chriſti, quod ſub ſpecie panis, & vini nunc geritur; manifeſta viſione, ſicut reverà eſt, quandoque capiatur. De qua viſione Dominus in Evangelio ſecundùm Joannem ait e: *Qui diligit me, diligetur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifeſtabo ei meipſum.* Quamvis non improbabiliter quidam exponant hoc loco, carnis & ſanguinis veritatem, ipſam eorumdem efficientiam, id eſt, peccatorum remiſſionem.

¶ Corr. Rom.] Ivo citat ex Lanfranco, apud quem habetur continenter poſt verba Gregorii allata ex homilia Paſchali: quemadmodum & multa alia ſequentia, quæ à Gratiano ex aliis Autoribus citantur, apud eumdem Lanfrancum, & Algerum extant, & interdum copioſiùs, quàm apud Ivonem, & Gratianum.

XXXV.

f Inter opera B. Hier. tom. 9. al. 4. in ſerm. de Corpore & Sang. Domini.

XXXV. *Item* Eusebius Emissenus f 12. [imò Eucherius Epiſcopus Lugdunenſis, *Epiſt. de Paſcha, c.* an. 440. *in Gallia.*]

Viſibiles creaturæ in Chriſti corpus, & ſanguinem inviſibiliter convertuntur.

14. Pars. g *Sent.* 4. *diſt.* 8. Alger. *l.* 1. *c.* 16. & 15. Ivo, *p.* 2. *c.* 4. h *Joan.* 6. i *Sent.* 4. *diſt.* 10. Pann. *l.* 1. *c.* 129. Paſch. in Epiſt. ad Frudegardum ex Euſeb. Emiſſ. k *al.* viſibilis. l *al.* quomodo. m *al.* aliter. n *al.* hæc, quæ. o maculata. *vera lectio.* p *al.* ſed.

QUia corpus g aſſumptum ablaturus erat ab oculis noſtris, & ſideribus illaturus, neceſſarium erat, ut die cœnæ Sacramentum nobis corporis, & ſanguinis ſui conſecraret: ut coleretur jugiter per myſterium, quod ſemel offerebatur in pretium: ut quia quotidiana & indefeſſa currebat pro hominum ſalute redemptio; perpetua eſſet etiam redemptionis oblatio, & perennis victima illa viveret in memoria, & ſemper præſens eſſet in gratia verè unica, & perfecta hoſtia, fide æſtimanda, non ſpecie; nec exteriori cenſenda viſu, ſed interiori affectu. Unde meritò Cæleſtis confirmat Autoritas h: quia *caro mea verè eſt cibus, & ſanguis meus verè eſt potus.* §. 1. Recedat ergo i omne infidelitatis ambiguum: quandoquidem, qui autor eſt muneris, ipſe etiam teſtis eſt veritatis. Nam inviſibilis k Sacerdos viſibiles creaturas in ſubſtantiam corporis & ſanguinis ſui verbo ſuo ſecreta poteſtate convertit, ita dicens: *Accipite, & comedite: hoc eſt enim corpus meum:* & ſanctificatione repetita; *Accipite, & bibite: hic eſt ſanguis meus.* Ergo ſicut ad nutum præcipientis Domini repentè ex nihilo ſubſtiterunt excelſa Cælorum, profunda fluctuum, vaſta terrarum; ita pari poteſtate in ſpiritalibus Sacramentis, ubi præcipit α virtus, ſervit effectus. §. 2. Quanta itaque, & quam celebranda beneficia vis Divinæ benedictionis operetur, attende: & ut l tibi novum & impoſſibile videri non debeat, quòd in Chriſti ſubſtantiam terrena & mortalia convertuntur, teipſum, qui jam in Chriſto es regeneratus, interroga. Dudum alienus à vita, peregrinus à miſericordia, & à ſalutis via intrinſecùs mortuus exulabas: ſubitò initiatus Chriſti legibus, & ſalutaribus myſteriis innovatus, in corpus Eccleſiæ non videndo, ſed credendo tranſiluiſti; & de filio perditionis, adoptivus Dei filius fieri occulta puritate meruiſti: in menſura viſibili permanens, major factus es teipſo inviſibiliter, ſine quantitatis augmento, cùm ipſe atque idem eſſes; multò alter m fidei proceſſibus extitiſti: in exteriori nihil additum eſt, & totum in interiori mutatum eſt: ac ſic homo Chriſti filius effectus, & Chriſtus in hominis mente formatus eſt. Sicut ergo ſine corporali ſenſu, præterita vilitate depoſita, ſubitò novam indutus es dignitatem; & ſicut hoc, quod n in te Deus læſa curavit, infecta diluit, immaculata o β deterſit, non ſunt oculis, nec p ſenſibus tuis credita: ita cùm reverendum altare Cæleſtibus cibis ſatiandus aſcendis, ſacrum Dei tui corpus & ſanguinem fide reſpice, honora, mirare, mente continge, cordis manu ſuſcipe, & maximè hauſtu interiore aſſume.

¶ Corr. Rom. α *Ubi præcipit.*] Sic apud Ivonem, & in Pannormia. Apud Paſchaſium legitur, *ubi præcipit virtus, vi ſervit effectus:* & fortaſſe loco dictionis, *ubi*, legendum eſt, *verbi*. In vetuſtiore editione homiliar. eſt, *verbis præbet virtus, & vi ſervit effectus.* In recentiore autem, *verbo præbetur virtus, & vi ſervit effectu.* Multa verò aliis locis ſunt partim ex originali, partim ex Ivone emendata.

¶ Pith. 12 *Euſebius Emiſſenus.*] Vel potiùs Eucherius Lugdunenſis, *Epiſt. de Paſcha.*

XXXVI. *Item* Augustinus 13. [forte c. an. 400. *in Africa.*]

Quare in ſpecie panis, & vini Sacramentum ſuum Chriſtus nobis miniſtravit.

q Infrà, *eâd.* commendavit. Beda 1. Cor. 10. Alg. *l.* 1. *c.* 9. *& alibi.* Ivo, *p.* 2. *c.* 2. r Beda *ibid.* *paulò ſuperiùs ex Aug. in ſerm. ad Infantes ad altare de Sacramento.* s Infrà, *eâd.* *qui manducat.* *Sent.* 4. *diſt.* 8. t Inf. *diſt.* 4. *nulli.* *Sent.* 4. *diſt.* 9. Polyc. *l.* 3. *tit.* 10.

QUia paſſus eſt q Dominus pro nobis, commendavit nobis in iſto Sacramento corpus & ſanguinem ſuum: quod etiam fecit & nos ipſos. Nam & nos ipſius corpus facti ſumus, & per miſericordiam ejus, quod accipimus, nos ſumus. Recordamini: & vos non fuiſtis, & creati eſtis: ad aream Dominicam comportati eſtis laboribus boum, id eſt, annuntiantium Evangelium, triturati eſtis: quando Catechumeni differebamini, in horreo ſervabamini: nomina veſtra dediſtis: cœpiſtis moli jejuniis, & exorciſmis: poſteà ad aquam veniſtis, & conſperſi eſtis, & panis Dominicus facti eſtis. Ecce, quod accepiſtis. Quomodo ergo videtis eſſe unum, quod factum eſt; ſic unum eſtote vos diligendo vos, tenendo unam fidem, unam ſpem, individuam charitatem. Hæretici, quando hoc accipiunt, teſtimonium contra ſe accipiunt; quia illi quærunt diviſionem, cùm panis iſte indicet unitatem: ſic & vinum in multis racemis fuit, & modò unum eſt, unum eſt α in ſuavitate calicis poſt preſſuram torcularis. Et vos poſt illa jejunia, poſt labores, poſt humilitatem & contritionem cordis jam in nomine Chriſti, tamquam ad calicem Domini veniſtis: & ibi vos eſtis in menſa, & ibi vos eſtis in calice, nobiſcum vos eſtis. Simul enim hoc ſumimus, ſimul bibimus, quia ſimul vivimus. *Item in ſermone de infantibus* r. §. 1. Ita Dominus Jeſus Chriſtus nos ſignificavit, nos ad ſe pertinere voluit, myſterium pacis, & unitatis noſtræ in ſua menſa conſecravit. Qui accipit s myſterium unitatis, & non tenet vinculum pacis; non myſterium accipit pro ſe, ſed teſtimonium contra ſe. Nulli t eſt β aliquatenus ambigendum tunc unumquemque fidelium corporis, & ſanguinis Dominici fieri participem, quando in Baptiſmate membrum efficitur Chriſti, nec alienari ab illius panis,

u *al.* ipſe. x *al.* invenitur.

calicíſque conſortio, etiamſi antequam panem illum comedat, & calicem bibat, de hoc ſeculo in unitate corporis Chriſti conſtitutus abſcedat. Sacramenti quippe illius participatione, ac beneficio non privatur, quando in ſe u hoc, quod illud Sacramentum ſignificat, invenit x.

¶ Corr. Rom.] Beda *ad c.* 10. 1. *ad Corinthios* citat ex ſermone de Sacramentis fidelium, *feriâ* 2. *Paſchæ*; neque multò aliter Ivo.

α *Unum eſt.*] Ita emendatum hoc ex Beda, quemadmodum & multa alia. Hujus verò lectionis veſtigium erat in manuſcriptis, & apud Ivonem. In vulgatis legebatur, *Vinum in ſua nativitate, calix poſt, &c.*

β *Nulli eſt.*] Hæc uſque ad finem habentur infrà *diſt.* 4. *c. nulli:* & in Polycarpo citantur ex Innocentio.

¶ Pith. 13 *Auguſtinus.*] Serm. *de Infantibus.*

XXXVII. *Item* in Libro ſententiarum Proſperi y. [imò Lanfrancus contra Berengarium, an. 1059. *in Anglia.*]

y Lanfr. *ibid.*

Dum Hoſtia frangitur, paſſio Chriſti ad memoriam redit.

z *al.* Dum. a Alg. *l.* 1. *c.* 19. Ivo, *p.* 2. *c.* 9. Pann. *l.* 1. *c.* 40.

CUm z frangitur a Hoſtia, dum Sanguis de calice in ora fidelium funditur; quid aliud, quàm Dominici corporis in cruce immolatio, ejúſque ſanguinis de latere effuſio deſignatur?

¶ Corr. Rom.] Apud Lanfrancum (apud quem ferè habentur, quæ à Gratiano citantur ex lib. ſententiarum Proſperi, aut ex Aug. in l. ſententiarum Proſperi,) hæc antecedunt: *Sacramenta enim illarum rerum, quarum ſunt Sacramenta, ſemper ſimilitudinem gerunt: ſicut in Sacramento, de quo hæc quæſtio ventilatur, dum frangitur Hoſtia, &c.*

XXXVIII. *Item* Leo Epiſcopus, & ſancta Synodus, quæ in urbe Romana convenit, Clero, Honoratis, & Plebi conſiſtenti Conſtantinopoli, ita ſcribit b. [an. 449. *Româ Conſtantinopolim.*]

b Leo I. *Epiſt.* 23. al. 22.

De veritate corporis & ſanguinis Chriſti ambigere non licet.

15. Pars. c Anſel. *l.* 9. *c.* 6. & 7. d *al.* *Item.* Eſt cibus. e *Joan.* 6. f Ambr. *in c.* 17. *Luc. l.* 8. *c.* 7. g *ad c.* 22. *Lucæ l.* 10. *c.* 9. h De iis qui initiantur, *c.* 9. i Ivo, *p.* 9. *c.* 7. Infrà, *eâd.* *reverà.* *Sent.* 4. *diſt.* 10.

IN quibus c iſti ignorantiæ tenebris, in quo hactenus deſidiæ torpore jacuere? ut nec auditu diſcerent, vel lectione cognoſcerent, quod in Eccleſia Dei in omnium ore tam conſonum eſt, ut nec ab infantium linguis veritas corporis & ſanguinis Chriſti inter communis Sacramenta fidei 14 taceatur: quia in illa myſtica diſtributione ſpiritalis alimoniæ hoc impertitur, hoc ſumitur, ut accipientes virtutem Cæleſtis cibi, in carnem ipſius, qui caro noſtra factus eſt, tranſeamus? Idem eſt cibus d α refectionis, & cibus ſanguinis. Sicut enim caro e Domini verè eſt cibus: ita ſanguis verè noſter eſt potus. *Idem* f. §. 1. Eſt etiam corpus, de quo dictum eſt: *caro mea verè eſt cibus, & ſanguis meus verè eſt potus.* Circa hoc corpus aquilæ ſunt, quæ alis circumvolitant ſpiritalibus. *Idem* g. §. 2. Unde & corpus Chriſti edimus, ut vitæ æternæ poſſimus eſſe participes. *Idem* h. §. 3. Cujus clarè i β argumentis utimur, ſuis utamur exemplis, Incarnationíſque exemplo aſtruamus myſterii veritatem. *& infrà.* §. 4. Quid hìc quæris naturæ ordinem in Chriſti corpore, cùm præter naturam ſit ipſe Dominus Jeſus Chriſtus partus ex Virgine?

¶ Corr. Rom. α *Idem eſt cibus.*] In aliquot vetuſtis codicibus: *Idem Leo Papa. Eſt cibus, &c.* Eumdémque Leonem citat Anſelmus. Ceterùm apud B. Leonem non ſunt inventa, ſed apud B. Ambroſium, cujus etiam ſunt ſequentia, variis ex locis collecta.

β *Cujus clarè.*] Gratianus infrà *c. reverà*, ſic refert ex Ambroſio: *Sed quid argumentis utimur? ſuis utamur exemplis, Incarnationis, &c.* Et ita etiam Algerus. Ivo reliqua eodem modo; tantummodo in hoc diſcrepat, quòd habet, *Incarnationíſque novitate.* Sed retenta eſt Gratiani lectio cùm ob Gloſſam, tum quoniam Lanfrancus ferè concordat cum Gratiano, ubi expoſitam à ſe Catholicam veritatem confirmat B. Ambroſii verbis.

¶ Pith. 14 *Communis Sacramenta fidei.*] V. C. *Communionis Sacramenta.*

XXXIX. *Item* Ambrosius in lib. de catechizandis Rudibus. [imò Auguſtinus contra Fauſtum, *lib.* 20. *c.* 13. c. an. 402. *in Africa.*]

Non Naturâ naſcitur, ſed conſecratione nobis conficitur corpus & ſanguis Chriſti.

k Beda 1. *Cor.* 10. Alcuinus de Div. Offic. *fol.* 17. Alger. *l.* 1. *c.* 6. Ivo, *p.* 2. *c.* 1. Pann. *l.* 1. *c.* 123.

PAnis k & calix non qualibet, ſed certa conſecratione myſticus fit nobis, non naſcitur. Proinde, quod ita fit nobis, quamvis ſit panis & calix, alimentum eſt reſurrectionis, non ſacramentum religionis: non, quòd benedicimus, gratiáſque agimus Domino in omni ejus munere, non tantùm ſpiritali, verùm etiam corporali.

¶ Corr. Rom.] Ivo citat ex Auguſtino in lib. de catechizandis Rudibus. Beda *ad c.* 10. 1. *ad Corinthios*, & Algerus citant ex B. Auguſtino contra Fauſtum: habetúrque lib. 20. contra Fauſtum, *c.* 13. Verùm apud Algerum, & Ivonem eſt in ſummam redactum; apud Gratianum multis præterea locis depravatum: quæ ob Gloſſam correcta non ſunt. Verba B. Auguſtini ſunt hæc: *Noſter autem panis & calix non quilibet, quaſi propter Chriſtum in ſpicis, & in Sacramentis ligatum, ſicut illi deſipiunt: ſed certa conſecratione myſticus fit nobis, non naſcitur. Proinde, quod non ita fit; quamvis ſit panis & calix, alimentum*